

ENDRE ADY

A HALOTTAK
ÉLÉN

Endre Ady
A halottak élén

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24175036

A halottak élén:

Содержание

EMBER AZ EMBERTELENSÉGBEN	6
Emlékezés egy nyár-éjszakára	6
Az akarat cselédjei	9
A fekete Husvét	10
Csak rosszabb volnék	12
Nótázó, vén bakák	13
Ember az embertelenségben	15
A Föld ébresztése	17
Véresre zúzott homlokkal	18
A rémnek hangja	20
Tegnap tegnap siratása	22
E nagy tivornyán	24
Mai próféta átka	26
MAG HÓ ALATT	28
A sirató siralma	28
Intés az őrzőkhöz	30
Várnak a táborozók	32
A tábor-tűz mellett	34
Levél a Végekről	36
Elhanyagolt, veres szívünk	38
Mag hó alatt	40
Kurucok így beszélnek	42
Az igazi szó	43

A mosti március	44
Az ütések alatt	46
Egyszer volt csak	48
Krónikás ének 1918-ból	50
AZ ELTÉVEDT LOVAS	52
Ház jegenyék között	52
A fajtám sorsa	54
Elmenni távolra, pusztulni	55
Fáradtan biztatjuk egymást	56
A mesebeli János	58
Конец ознакомительного фрагмента.	59

Endre Ady

A halottak élén

Hát ahogyan a csodák jönnek,
Úgy irtam megint ezt a könyvet.

Se nem magamnak és se másnak:
Talán egy szép föltámadásnak.

Se nem harcnak, se nem békének:
Édes anyám halott nénjének.

Ő tudta, látta, vélte, hitte,
Hogy ez a világ legszebbikje.

És úgy halt meg, hogy azt se tudta:
Mi lesz itt az okosság útja.

S ha késlekedik az okosság,
Nem poéta-fajták okozzák.

Jönnek rendjei a csodáknak,
Kiket eddig tán meg se láttak.

Jönnek mindenek, jönnek, jönnek,
De a hiteim elköszönnek.

EMBER AZ EMBERTELENSÉGBEN

Emlékezés egy nyár-éjszakára

Az Égből dühödt angyal dobolt
Riadót a szomorú földre,
Legalább száz ifjú bomlott,
Legalább száz csillag lehullott,
Legalább száz párta omolt:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.
Kigyuladt öreg méhesünk,
Legszebb csikónk a lábát törte,
Álmomban élő volt a holt,
Jó kutyánk, Burkus, elveszett
S Mári szolgálónk, a néma,
Hirtelen, hars nótákat dalolt:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.
Csörtettek bátran a senkik
És meglapult az igaz ember
S a kényes rabló is rabolt:
Különös,

Különös nyár-éjszaka volt.
Tudtuk, hogy az ember esendő
S nagyon adós a szeretettel:
Hiába, mégis furcsa volt,
Fordulása élt s volt világnak.
Csufolódóbb sohse volt a Hold:
Sohse volt még kisebb az ember,
Mint azon az éjszaka volt:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.
Az iszonyúság a lelkekre
Kaján örömmel ráhajolt,
Minden emberbe beköltözött
Minden ősének titkos sorsa,
Véres, szörnyű lakodalomba
Részegen indult a Gondolat,
Az Ember büszke legénye,
Ki, íme, senki béna volt:
Különös,
Különös nyár-éjszaka volt.
Azt hittem, akkor azt hittem,
Valamely elhanyagolt Isten
Életre kap s halálba visz
S, íme, mindmostanig itt élek
Akként, amaz éjszaka kivé tett
S Isten-várón emlékezem
Egy világot elsülyesztő
Rettenetes éjszakára:
Különös,

Különös nyár-éjszaka volt.

Az akarat cselédjei

Cselédjei az Akaratnak
Most a századok között,
Mikor így kiütközött
Lelke a szép, ember-fenevadnak:
Mi vagyunk cselédjei,
Cselédjei.

Az akarat – és bús cselédek:
Istenem, én Istenem,
Lehunyor felhős szemem
S talán átkozódni nem rút véték
Mégis fáj az átkozás,
Az átkozás.

Cselédjei az Akaratnak,
Titkon fájunk most magunk
S csak titkon, hogy siratunk –:
Kiket akartunk szépnek, szabadnak:
Másnak a cselédjei,
Cselédjei.

A fekete Husvét

Beteg szívem most be tele-nagy,
Milyen jó volna máskor élni,
Máskor s tán máshol:
Láz, virágzás, gyönyörű Husvét,
Jaj, itt nálunk, be fekete vagy.

Mikor halt meg itt a büszkeség
S volt jó itt élni nagy szivekkel,
Tele szivekkel?
Utat készít itt most a Fátum
S letépi Husvét minden zöld díszét.

Hol a magyar százfelé dacolt,
Szívós és bolond erejével,
Szép erejével,
Mely szabadra tört, ágált mégis
S kinek dolga Isten dolga volt?

Rongy, züllöttség, bomlás és boru,
Csoda, hogy még vannak néhányan,
Szegény néhányan,
Kiknek kell még ilyen országban
Szabadságért a harc-háború.

Beteg szívem most be tele-nagy,

Milyen jó volna máskor élni,
Máskor s tán máshol,
Mert itt mindent letép a Fátum:
Fényes Húsvét, be fekete vagy.

(1914.)

Csak rosszabb volnék

Ha valaha még megállott,
Soha így még meg nem állott
Ember-elme
S lehetnék a fejedelme:
Egy kicsit csak rosszabb volnék.

Nyilatkozik össze-vissza,
(A Föld a vért issza, issza,
Mint a hó-lét)
Csak egy kicsit rosszabb volnék,
Jól-telt szájam be nevetne.

Jól telt szájam be nevetne
S be gyönyörű bosszú lenne
Várva s zárva
Nevetni le a világra,
Ha egy kicsit rosszabb volnék.

Mert ha néha meg-megállott,
Soha így még meg nem állott
Ember-elme
S ha lehetnék fejedelme,
Talán sokkal rosszabb volnék.

Nótázó, vén bakák

Hogy zúg, zuhog, árad a nóta
Valamennyi vén fiu torkán
S hogy ölte órákig az orkán
Künn őket a próba-mezőkön.

Magyarok, öregek, nótások,
Bakák, búsak: dacosan, hősön.
Puskaport még alig szagoltak,
De hősök már, mint hősön-holtak.

Így járnak a Végezés ormán
Ezer és ezer évek óta,
Mindig a Halálba loholtak
S el nem hagyta őket a nóta.

Miért? kiért? mikor?: erősön
Állták, mert így rendeltetéek el
S be szép ilyen végzetes néppel
Ugyanaznak tudni magunkat.

Ez a regéknek ősi népe
S hősi népe túl minden hősön,
Rosszkor jőve s rossz helyre téve
Átugrik Sorsot, Jelent, Voltat.

Fátum és dal népe, ha voltak
Sirok: te megbirtál a véggel,
Busultál, ütöttél, nótáztál
S halsz és élsz: így rendelteték el.

Ember az embertelenségben

Szivemet a puska-tus zúzta,
Szememet ezer rémség nyúzta,
Néma dzsin ült büszke torkomon
S agyamat a Téboly ütötte.

És most mégis, indulj föl, erőm,
Indulj föl megintlen a Földről!
Hajnal van-e, vagy pokol éjfél?
Mindegy, indulj csak vakmerőn,
Mint régen-régen cselekedted.

Ékes magyarnak soha szebbet
Száz menny és pokol sem adhatott:
Ember az embertelenségben,
Magyar az űzött magyarságban,
Újból-élő és makacs halott.

Borzalmak tiport országútján,
Tetőn, ahogy mindig akartam,
Révedtem által a szörnyüket:
Milyen baj esett a magyarban
S az Isten néha milyen gyenge.

És élni kell ma oly halottnak,
Olyan igazán szenvedőnek,

Ki beteg szívvél tengve-lengve,
Nagy kincseket, akiket lopnak,
Bekvártélyoz béna szívébe
S vél őrizni egy szebb tegnapot.

Óh minden gyászok, be értelek,
Óh minden Jövő, be féltelek,
S hogy szánom menekülő fajtám.

Aztán rossz szivemből szakajtván
Eszembe jut és eszembe jut:
Szivemet a puska-tus zúzta,
Szememet ezer rémség nyúzta,
Néma dzsin ült büszke torkomon
S agyamat a Téboly ütötte.

S megint élek, kiáltok másért:
Ember az embertelenségben.

(1916. szeptember.)

A Föld ébresztése

Nyujtozz meg és riadj föl,
Szegény, vonagló álmú gyermek:
Alvó, vén, emberes Föld.
Valami rontó csoda vert meg,
Valami álom-babona
S arcodon gyilkosan tepernek
Révületeknek katonái,
Rémületeknek gyilkát
Fájtatni a szivedben s fájni.

Csak nyújtózz és riadj föl,
Homlokod hideg verejtékét
Töröld le néma-hökkenőn
S aztán szemeid nézve-nézzék
Az Istent s egyéb találásid
En-szépséged s a boldog békék
Csodálatos és tarka útját
S ha majd emlékezned kell:
Ne emlékezz, mert vonaglásod
Csak álmaid hazudták.

Véresre zúzott homlokkal

A Mában élni a Jövőért,
Az Újnak tenni hitet:
Valamikor csináltam én ezt?
Mintha valami baj ért volna,
Dobása valakinek,
Homlokomon éles, nagy kő ért.

Harcos valómból kiszakadtam?
Véres-e a homlokom?
Igaz-e csúf menekülésem
Vagy csak véres ésszel, homlokkal
Álmodom és gondolom?
Jaj, be szörnyűen megriadtam.

S mégis most már váltott a kedvem:
Régieket keresek.
Pedig ugy-e nem történt nagy baj?
Tán egy kicsit megzavarodtam
És a szavam kevesebb
S csak még hitből van kevesebbem.

Ugy-e azért tartnak a harcok
S nem változott a világ?
Csak az én vén homlokom vérzik?
A Jövőt is el csak én dobtam

S tagadom a mai Mát?
Én, jaj, a régiekkel tartok.

Drága Tegnap, sebetlen homlok,
Hajh, nagyon szeressetek,
Nagyon szeress éltem leéltje,
Hátha mégis baj van a Földön
És igazak a sebek
S minden Leendő összeomlott.

A rémnek hangja

Bús gőzösök nyílnak s kutyáim
Üvöltnek: ez az éjjel rendje,
Sokasodott hadak és vadak
Hozzák őket gerjedelembe:
Mert a hadak megsokasodtak,
Mert a vadak elsokasodtak.

Ritkított, vén erdők jajjongnak,
Mindörökre hantolt emlékek
Cincognak föl megsüketítón
S száz kába, rossz szava az éjnek,
Mert az éjnek megnőtt a hangja,
Mert a Rémnek ezer a hangja.

Óh, éjszakák, kutyák és élet,
Hadak, vadak és mai sorsunk:
Akkor voltunk mi derekak,
Mikor még így együtt nem voltunk.
De végig vágott a világon
Valaki, nagyon, a világon.

Minden Külön össze-zsibolygott
S mégis mindenenk szét-szakadtak:
Gőzösök, kutyák, hadak, vadak.
De erdők, éjek megmaradtak,

Nagy riadások megmaradtak,
S a kísértetek megmaradtak.

Tegnapi tegnap siratása

Kezem szomorú áldását hinti:
Óh, tegnapi halott mozdulatok,
Óh, érintések halott kéje,
Óh, tegnapi kis bánataink, ti,
Óh, tegnapi bizakodásaink,
Óh, tegnapi-tegnap ígéje:
Noli tangere.

Néztük: az Ember
Különbje magas szivárvány-hidon
Istenülésnek amint neki-vág
És gazdagodik, mind-gazdagodó
Kényességekkel, új ingerekkel
S hogy mégis-mégis szép e hivalgó
Jószág, az Ember: maga a világ.

Ön-imádatunk kelyhe kicsordult
S mindenkitet megitatni akart
Nehéz kedvéből, e drága borból.

S a ma: didergő; gyászos büszkeség:
„Ne félj!“ „Ne osztozz!“ – kis biztatások
Lemészárolt, dicső tervek felett,
Kik élet voltak és többek voltak,
Mint dobott, hulló, apró emberek.

Óh, tegnapi cirkulusok, halott,
Szent ábrák, gyilkos árkokba fultak.

Kezem szomorú áldását hinti:

Óh, tegnapi halott mozdulatok,

Óh, érintések halott kéje,

Óh, tegnapi kis bánataink, ti,

Óh, tegnapi bizakodásaink

Óh, tegnapi-tegnap igéje:

Noli tangere.

Óh, hóhér Idő,

Óh, tegnapi-tegnap igéje,

Megrontásoddal megszépült varázs.

E nagy tivornyán

Terítve a Föld: lakni tessék,
Tombolj, Világ, most szabadult el
Pokloknak minden pokla rajtad,
Ha akartad vagy nem akartad,
Hollókkal és kóbor kutyákkal
Kész a lakoma, kész az egység.

Véres bor koponya-pohárban,
Hajtsd föl, Világ, idd ki fenékig,
Idd ki hősiezen és bátran:
Most már mindegy, most rohanj végig,
Végig a Téboly zöld-vér-útján.

S Téboly, most már ne szemérmeskedj,
Szakadnak a vásznak, szakadnak,
Eljött az álmodt minden-mindegy,
Esküdjünk a mindent-szabadnak,
Bőrünk úgylis ördögök bőre:
Lakomázzunk s aztán – előre.

Ha tivornya, legyen tivornya,
Olyan mindegy, élni, nem élni
S gyáva-e az ember vagy hősosz,
Olyan mindegy: van-e tán még rossz
S van-e még tán megbecsülendő?

Herold-csizmám egy kicsit sáros,
De jövők vígság-hirdetéssel:
Ordíts, kapu és kiálts, város,
Kárhozzatok, most van a napja
S akinek van még virradatja,
Ne haljon meg kárhozás nélkül.

Egész világ szóttje kibomlott,
S én egy nyomorék fonál hurkán
Még mindig csak bénán zsibongok?
Mit törődjünk elmúltak voltján?
Terítve a Föld, lakni tessék:
Éljünk dögig e nagy tivornyán.

Mai próféta átká

*...A föld rakva vérnek ítéletivel és a város rakva
álnoksággal... Békességet keresnek, de nem léssen. Egy
romlás a másakra jó...
(Ezékiel próféta 7.)*

Alázottnál jobban alázva
Vizsgálom szívem, izmom, kedvem:
Hol a próféta örült láza,
Mely fölörjög, tombol az Égre?
Hát már az átkoknak is vége?

Úgy szakadtunk be a Pokolba,
Mintha korbácsra s térítésre
Dühünk, hangunk sohse lett volna?
Öldöklő angyalai az Úrnak
Soha így meg nem öltek Múltat.

Már nem tudjuk, mit veszítettünk,
Nem gyilkol új veszteség gondja,
Dermedett álom minden tettünk
S minden álmunk egy dermedett tett:
S vagyunk ördögnél esettebbek.

Már csúfja minden állatoknak
Isten híres sarja, az Ember

S a próféták is csak makognak.

Még mélyebb Pokol, még több Nincsen: –

Ezt add, Híres, ezt add, Te Isten.

MAG HÓ ALATT

A sirató siralma

(Mit adhatnék?) Porlandó szégyen
Vagyok már csak, ki idejében
Érzi szégyenes voltát.
Kivert bikának sorsa biz ez,
Ki elveszti a csordát.

(Mit tehetnék?) Egy kis halállal,
Kit lelkem oly örömmel vállal,
Csúnyákat letörölnék?
Borzasztóan sok a csúnyaság
S mindegy: halnék vagy ölnék.

(Mit futhatnék?) Egy-két határt tán,
S aztán csalódottan megállván
Szídnék föl az egekre
S mégis torpannék hasztalanul,
Őrjöngve és nevetve.

(Mit sírhatnék?) Amit szabad volt,
Már elsírtam, ekkor és akkor
S ne is beszéljünk róla:

Én vagyok a magyar bánatok
Legvertebb siratója.

Intés az őrzőkhöz

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Csillag-szórók az éjszakák,
Szent-János bogarak a kertben,
Emlékek elmúlt nyarakon,
Flórencz nyarán s összekeverten
Búcsúztató őszi Lidónak
Emlékei a hajnali
Párás, disz-kócos tánci termen,
Történt szépek, éltek és voltak,
Kik meg nem halhatnak soha,
Őrzött elevenek és holtak,
Szivek távoli mosolya,
Reátok néz, aggódva, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Az Élet él és élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy átvádoljanak most rajta
Véres s ostoba feneségek.
Oly szomorú embernek lenni
S szörnyűek az állat-hős igék
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szőtt hitét,

S akik még vagytok őrzön, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Várnak a táborozók

(Emlékezés párisi nyarakra.)

Elém most régi nyarak vonulnak,
Páris keblén amikor számüzötten
Rejtettem el bús, dühös arcom
S esküdöztem:
Tatár-dulta földem sohse lát.

Kedveim mint váltogatták egymást,
Hányszor nőttem és buktam a hitben,
Hogy jók haragja s épülése
Soha itten
Vért új vérrel se moshat le már.

Óh, párisi, dacos bujdosások,
Ti őriztetek meg fiatalnak,
Ki, im, beérte és bevárta,
Míg akarnak
És mernek is az én társaim.

Új nyár érleli régi vetésünk
S a sok régi, fult párisi nyárra
Úgy gondolok, mint áldott, lelki

Barrikádra,
Ki megvédett az új harcokig.

Tüzelj, Nap, csapkodj vad, nyári zápor,
Hitek s dult mezők már kinyiltak
S kardot verve vas-keresztjéből
Régi sirnak,
Megyek: várnak a táborozók.

(1914. június.)

A tábor-tűz mellett

„Sok a fenyő-rud, magas a máglya’
„Ne félj, cimborám, csak az Isten látja.

Hol járnak óta császár vitézi?:
Az mi lángunkat csak az Isten nézi.“

„Régibb üdőkben vitézkedésnek
Más becsülete volt és több a vitéznek.“

„Most áruk csupán van zsoldosoknak
Az bús harcason kik csak somolyognak.

Romló országban virtus rongy jószág:
Tegnap vitézek, ma vagyunk csak kőszák.“

„Rakjam hát lángra bús, redves kedvünk?’
„Ne bánts, azért csak tovább vitézkedjünk.

Szétszórt máglyáink míg ki nem hunynak,
Álmodjunk harcot szegényi magunknak.

Sötét a világ, kell tűz, ha lobnyi,
Kell a gyújtáshoz mindig újból fogni.“

„Jó éjszakát, ni, virrad a lápon.“

„Jó reggelt mégis, hajh, bajtárs barátom.“

(1914. május.)

Levél a Végekről

(Érmindszent, 1914. június.)

Be jó lehet, hol a fegyver ragyog,
Be jó csatára kelni,
Ifjú, bizó seregek élén.
Hiszen rég szórtam én is a magot,
Börtön-mult is diszlik mögöttem.
Mégis úgy kinoz, úgy fáj,
Hogy régi dühvel, karddal
Nem ott az élek élén,
De buta ködű Végeken vagyok.
S hogy ami merészséget
Ezer harcos szívbe beloptam,
Távol a derék-hadtól,
Tétlen, itt belőlem kilobban,
S hogy jómagamért helyt nem állok,
Bár nem kívánja senki jobban
Alkalmát a vallás-tevésnek.

Be jó lehet, hol a fegyver ragyog.
Lássanak fakó paripámon
Rohanni elől a fiatalok:
Ott vagyok hittel, multtal,

Árnnyal és merészséggel
S talán holnap ott termék
S a végbeli vitézzel
Megint szembe-állhatnak
A régi, agg, vásott ellenfelek.
Testvéreim, bajtársak,
Feledni nem szabad és nem lehet
A régi kezdő társat
S milyen szép lesz, ha fiatalodott
Izmaimmal nem vénhedt másnak,
De a régi vitéznek látotok:
Reátok segítségre
S ellenségre csapásnak.

Elhanyagolt, veres szívünk

Sebeink megújulhattak százszor,
Úgy adta az Élet:
Támadtak a magyar sebeknél
Mindig tüzesebb kelevények
S mi árván, porban üszkösödtünk.

En-sírásunkat végigsirnunk
Hangosabb sirások
Nekünk soha meg nem engedték:
Úgy licitált reánk, mint vásott,
Kegyetlen uzsorás: a más sors.

Ha harcaink parázsa lobbant,
Világok gyultak ki,
Sohse tudott az igazsághoz
Igazunk minket eljuttatni:
Hamupipőke a magyar kín.

Mégis és újra: föl a szívvel
Mi véres szívünkért,
Mi kinünkért, mi bánatunkért,
Mi szegény meggyötrött hitünkért,
Ha orkánzik a Mindenség is.

Harcunk a magyar Pokollal van,

Mindent erre tettünk,
Ennek a kapuit döngetjük,
Ezé a harcé lelkünk, testünk,
Ez veszünk vagy győzelmünk: sorsunk.

Mag hó alatt

Gyötrött és tépett magamat
Régi hiteibén fürösztve
Vérből, jajból és lángból
Szedegetem össze
S elteszem mint életes holtat.

Kell még Tegnapról hiv tanu
S kell talán az én hadi-sarcom,
Hogy drága mementóként
Fölemeljem arcom
Egy új emberű új világra.

Vád nélkül szétekintgetek
Majd vertségek és diadalmak
Földjén, hogy a kaoszól
Harsos igét halljak
Vagy harsos igét én hallassak.

Hős emberségem, várakozz,
Szép álmokat aludj, lefénylett
Jós és jó magyarságom,
Hívni fog az Élet
S föltámadások örök Rendje.

Most tél van s szegény mag-magam

Megnémítve és behavazva
Rendeltetés hitével
Őrzöm meg tavaszra,
Igazimnak sarjadásáig.

Kurucok így beszélnek

Nekem, pajtás, úgyis mindegy,
Farkas esz meg, ördög esz meg,
De megesznek bennünket.

Medve esz meg, az is mindegy,
Az a szomorú és régi:
Véletlen, ki esz minket.

S az a szomorú és mindegy,
Hogy jó időben bennünket
Sorsunkra mi se intett.

Nekem, pajtás, úgyis mindegy,
Bánja fene, hogy ki fal föl
Buta, bús mindegy-minket.

(1915. április.)

Az igazi szó

Hogy telik erőből
Úgy adta az Isten,
Megértem és kibirom,
Ami vérlik itten
S lesz utána szó.

Kosarazott szájjal,
Lefojtott tüdővel
Mégis, most is azt hiszem:
Elmondok idővel
Kegyetleneket.

Valamikor jó lesz,
Jó lesz megszólalni,
Csuf, nagy özön-vér után.
Jön sok galamb, talmi
S jó lesz jó galamb.

Jó lesz szenvedéssel,
Jó lesz majd nagy kinnal,
Sok mindent elmondani,
Mit most a Rém hízlal:
Az igazi szót.

A mosti március

Szeretett és dalolt márciusok
Hervadt bokrétáját bedobom
Űzve és, hajh, már nem űzve,
Ebbe, a ma mindent beharapó,
Rettenetes, fekete tűzbe
S így üdvözöllek, mosti március.

Sokszoroztam nagy emlékeidet,
Álomjáró és csoda-hivő
Szívvel tapostam sugarakban,
Harcoltam az öröms Jövőt
És most, miként te, úgy maradtam:
Üszkös-bénán, szép mosti március.

Mi lesz, ha a hívőség megszakad?
S az emberek nagyon keserűn
Néznek a márciusi napra?
Zászlózott, híres, nagy céljait
Az Ember gunnyal megtagadja?
Rettenetes a mosti március.

Ejh, legyen a sugár mégis a Napé
S tapossanak benne víg fiuk
Olyan hittel, mint én tapostam
S, ó Sors, hittetni tovább is akarj

Vidámítóbb, más márciusban
S én elbocsátlak mosti március.

(1916.)

Az ütések alatt

Csatát vesztvén alig csatázva:
Homlokunkat nem ékesíti
Hős, szent bukás vér-glóriája
S daccal nem nézhetünk az Égre:
Kevesen voltunk, buktunk s vége.

S mégis – be különös egy ország –
Megint dacosodnak a szemek,
Keményre száradnak az orcák
S ijjesztő, síri némaságban
Megint fölszánt magyar világ van.

Így volt ez itt századok óta:
Ezt a zúzott, vert fejű magyart
Mindig ütés tartotta, óvta,
Vert hencegések, törött álmok
Után: még konokabban állott.

Gyér seregünket széjjel-verték
S ránk rakta a cudar uriság
Az élhetésnek minden terhét.
S mert ránkszabadult minden vétek,
Azért lesz itt újból is élet.

(1914. január.)

Egyszer volt csak

(Dózsa György emlékének.)

Egyszer volt itt lakodalom,
Nagy, igazi lakodalom,
Mikor ez ország vőlegénye
Dózsa György volt
S egy-egy hős tavasz-hajnalon
Ezer helyütt lángolt öröm-tűz.

Egyszer volt vulkán ez a föld,
Erő és láva ez a föld,
Mikor a harag, bosszu és cél
Összeállott
S ítéletes viharba tört
S Dózsák, nem császárkák, üzentek.

Egyszer volt itt a Hit merő,
Moldvától Rómáig merő,
Mikor becsülettel és irtva
Támadt, végzett
Minden becsületes erő
Hurkot tépve, csóvákat vetve.

Egyszer volt itt a Sors kegyes
Bukásban is nagy és kegyes,
Mert azt üzentük a világnak,
Mit ma kéne
S mit azóta nem érdemes,
Mert holt vulkán a régi vulkán.

Egyszer volt itt forradalom,
Hites, igaz forradalom,
Rendet, igazságot csináló,
De Dózsákkal
S azon a hősi hajnalon,
Mikor gőgősen nem alkudtunk.

Egyszer volt itt egy kis remény,
De véres és tüzes remény.
Jönnie kell új Dózsa Györgynek
S fog is jönni.
Jaj, félek, meg nem érem én
S ti se, drága, csüggedt bajtársak.

(1914. május.)

Krónikás ének 1918-ból

Iszonyú dolgok mostan történülnek,
Népek népekkel egymás ellen gyűlnek,
Bűnösök és jók egyként keserülnek
S ember hitei kivált meggyöngülnek.

Ember hajléki már rég nem épülnek,
Szivek, tűzhelyek, agyak de sérülnek,
Kik olvasandják ezt, majd elképülnek,
Ha ő szivükben hív érzések fülnek.

Jaj, hogy szép álmok így en elszörnnyűlnek,
Jaj, hogy mindenek igába görnyűlnek,
Jaj, hogy itt most már nem is lelkesűlnek,
S mégis idegen pokol lángján sűlnek.

Itt most vér-folyók partból kitérűlnek,
Itt most már minden leendők gyérűlnek,
Itt régi átkok mélyesre mélyűlnek:
Jaj, mik készülnek, jaj, mik is készülnek?

Hegedűs fickók többet hegedűlnek,
Olcsó cécókon ezerek vegyűlnek,
Rút zsívány-arcok ékesre derűlnek
S íjjedt szelidek szökve menekűlnek.

Lámpás, szép fejek sután megszédülnek,
Emberségesek igen megrémülnek,
Ifjak, kik voltak, hoppra megvénülnek
S a Föld lakói dög-halmokba dülnek.

Bús kedvű anyák keservesen szűlnek,
Labdázó fiúk halálba merülnek,
Ős, szép kemencék sorjukban elhűlnek
S kedvelt szűzeink uccára kerülnek.

S szegény emberek még sem csömörülnek,
Buták, fáradtak és néha örülnek,
Szegény emberek mindent kitörülnek
Emlékeikből, mert csak ölnek, ölnek.

Szegény emberek ölnek és csak ölnek
S láz-álmaikban boldogan békülnek,
S reggelre kelvén megint megdűhülnek,
Kárhoznak, halnak, vadakká törpülnek.

Halál-mézőkön bitófák épülnek,
Nagy tetejükre kövér varjak ülnek,
Unják a hullát el- s vissza-röpülnek,
De az emberek meg nem csömörülnek.

AZ ELTÉVEDT LOVAS

Ház jegenyék között

Hol sűrülnek a jegenye-fák
S hol babonások a vidékek,
Sok folyosójú, szép kriptákban
Reggelnek korán
Álmos, hideg, vén és árnyas az Élet.

Kövült arcokra süt be a Nap
S a puha szőnyeg: síró márvány
S előttük halk háló-termeknek
A lány-had vacog,
Riszálni felejt, holtak között járván.

Dél múlik: hideg és hidegebb
Egyre az alkonyatig minden:
S lámpáskor minden összecsöndül
Valami meleg,
Ébresztő, fogó és fölséges rímbe.

Lidérc üli meg a jegenyét
S benn, babonás házban kigyulnak
Termektől a cseléd-ajtókig

A Nap-riadott
Csókok, esték, vágyak, eskük és multak.

Mikor szikráznak a jegenyék
S jön az alkonyat sunyi csendben
És kigyul a nagy-nagy kriptá-ház,
Olvad és kigyul
Legmindenfélőbb, bolond szerelemben.

Az alkonyak ős órája üt,
Mikor már-már jönnek a lázak,
Jegenye lesz a ciprusokból
S hős jegenyék
Körülálljuk s befödjük ezt a házat.

A fajtám sorsa

Mert gyáva volt és szolga volt
S életét élni sohse merte,
A Sors, a sorsa
Hajh, be megverte, be megverte.

Most itt várhatja a Pokolt
Szórva, megtépetten, ritkulva
S a Sors, a sorsa,
A sorsa búsabb, mint a multja.

És most a multja bünteti
Fekete korbáccsal, keményen,
A Sors, a sorsa:
Hogy éljen? vagy hogy már ne éljen?

Rossz, drága fajta, ki felé
Kerekedtek mindig a latrok,
A Sors, a sorsa
Bűnben, vészben és bennem harsog.

Jaj, vajjon mit akar vele
Ezredek bűne, súlya, átka,
A Sors, a sorsa:
A sorsom nagy tragédiája?

Elmenni távolra, pusztulni

Öreg Szilágyság, öreg a fiad,
Nagy pusztulásod hiába hivat,
Pusztul itt minden, nem Te egyedül
S én elmegyek Távolra pusztulni
Fiadul, kezesül.

Méla szépséged hol nevelgetett,
Nem mehet el beteghez a beteg
S nem ámulhat el híres tájakon,
Hisz szomorúságra változtál el,
Seb lettél: fáj nagyon.

Fáj a közelség: messzire megyek
S az ősi Tuhutum-hágta hegyek
Felejtődjenek, halványodjanak
S minden az itthoni pusztulásból:
Nekem elég marad.

Be furcsa, mikor mellünkben sírunk,
Be furcsa, hogy ilyeneket írunk
Ma, amikor úgy röpül a világ
S csak a magyar lantos nyög és kérdez,
Mint egy régi diák.

Fáradtan biztatjuk egymást

Zászlónk lehanyatlik untan,
Fáradtan biztatjuk egymást,
Bizunk még, de nem magunkban,
Be gazdátlan, be keserves bizodalom.

Szivünk is már olyan terhes,
Fölemelni hogy nem tudjuk,
Csak hazudjuk, hogy szerelmes:
Paraszai feketedő tegnapiak.

Babonáink megfakultak,
Csodáink elesteledtek,
Jövőink eleve multak,
Csak szégyeljük ezt a vén gyászt bevallani.

Öreg vitézink ühmögnek,
Ifju bajtársak lázadnak
S így megy a had, megy a ködnek:
Siker utját kedvetlenül keresgeti.

Valahol utat vesztettünk,
Várat, tüzet, bizodalmat,
Valamiben késlegettünk
S most harcolunk kedvet vallva kedvetlenül.

Zászlónk lehanyatlik untan,
Fáradtan biztatjuk egymást,
Bizunk még, de nem magunkban,
Be gazdátlan, be keserves bizodalom.

(1913. november.)

A mesebeli János

Bajban van a messze város,
Gyürkőzni kell a Halállal:
Gyürkőzz, János, s rohanj, János.

Királyfiak s nagy leventék,
Ha palástjukat ott-hagyták:
Rohanj, ha rongy is a mentéd.

Mesebeli király-lyánnyal
Hogyha akarsz találkozni:
Hadakozzál a Sárkánnyal.

Csak a mese s csak az átok
Tartott eddig így-úgy is még
S jók e csakok s e csalások.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.